

Hodnocení
rigorózní práce Mgr. Lucie Medové
Trestný čin podvodu podle § 209 trestního zákoníku

I.

Téma recenzované rigorózní práce Mgr. Lucie Medové o rozsahu 101 stran vlastního textu je aktuální a společensky významné. Rigorózní práce je věnována rozboru jednoho ze tří profilujících trestných činů majetkových, jednoho ze tří základních obohacovacích typů obsažených v páté hlavě zvláštní části trestního zákoníku – podvodnému jednání směřujícímu k obohacení na úkor jiného, jehož trestněprávní posouzení náleží tradičně k aktuálním problémům majetkové kriminality.

Podrobné zpracování jednoho z typů obohacovacího jednání může být chápáno také jako příspěvek do diskuse o současné podobě trestněprávní úpravy podvodu, pojistného podvodu, úvěrového podvodu a dotačního podvodu.

Aplikační praxe se potýká s dlouhou řadou problémů ať již v oblasti dokazování nebo rozhodování o tomto druhu kriminality. Tím spíše je třeba ocenit volbu tématu rigorózní práce.

Rigorózní práce je zpracována na podkladě dostatečného počtu odborných literárních pramenů, s kterými autorka pracovala korektně a kreativně. Z údajů ze systému vyplývá nízká shoda s použitými prameny (cca 11 %), což dokazuje, že jde o práci původní. Práci zhodnocuje použití cizojazyčných právních předpisů pro zpracování komparativní části práce. Oceňuji, že v dostatečné míře a správně používala judikaturu obecných soudů i Ústavního soudu. Rigorózní práce obsahuje české i cizojazyčné resumé, má seznam použité literatury a všechny další formální náležitosti tohoto typu kvalifikační práce. Práce je napsána živým, čtivým stylem a prošla pečlivou technickou redakcí.

II.

Osnova práce je jasná a logická. Autorka rozdělila práci do úvodu, ve kterém uvádí cíl práce – komplexní zpracování současné právní úpravy s návrhy de lege ferenda – do deseti kapitol, zpravidla dále vnitřně členěných, a závěru. Po obecné charakteristice majetkové kriminality a historickém vývoji trestněprávní úpravy podvodného jednání na našem území pojednává obecně o znacích skutkové podstaty podvodu podle platné právní úpravy. Následuje rozbor okolností vylučujících protiprávnost ve vztahu k podvodu, pojednání o formách účastenství a vývojových stádiích. Sedmá kapitola obsahuje zamyšlení nad otázkou, zda je na místě mít v trestním zákoníku jednu obecnou skutkovou podstatu podvodu a tři speciální případy

podvodu, anebo zda je možné jiné řešení, a jaké. Závěrečné kapitoly jsou věnovány otázkám souběhu podvodu s jinými trestnými činy a komparaci s právní úpravou slovenskou a německou. Desátá kapitola obsahuje pět kvalifikovaných a náležitě odůvodněných návrhů ke zdokonalení trestněprávní úpravy podvodných jednání. Ve stručném závěru autorka rekapituluje poznatky, ke kterým dospěla.

Pokud jde o vlastní obsah rigorózní práce, autorka se věnuje převážně juristickému, právně dogmatickému rozboru platné právní úpravy. Z práce je zřetelné, že důvěrně zná aplikační praxi, protože dovede vystihnout její nedostatky a s použitím judikatury obecných soudů i Ústavního soudu potom formuluje návrhy de lege ferenda. Rozbor právní úpravy je dostatečně podrobný i obecně srozumitelný, v práci jsem nenalezl věcné vady či nedostatky.

Jestliže cílem práce, jak jej formulovala autorka, mělo být komplexní zpracování tématu a nastínění vad platné právní úpravy a návrhů de lege ferenda, potom konstatuji, že autorce se podařilo vytčeného cíle dosáhnout.

Zvláště oceňuji, že se autorka věnovala dvěma zpravidla opomíjeným aspektům právní úpravy majetkových trestných činů. Předně jde o způsob vyjádření způsobené škody obecnými hodnotícími pojmy („značná škoda,“ „škoda velkého rozsahu“ etc.) a jejich peněžitému vyjádření. Správně připomíná, že tyto obecné hodnotící pojmy přinesl poprvé trestní zákon z roku 1961 a nastiňuje postupný způsob jejich vyjádření v čase. Závěr, že je třeba velmi pozorně sledovat sociálně ekonomickou realitu a přizpůsobovat obsah těchto pojmů této realitě, jinak dochází k zostřování trestní represe, je nezpochybnitelný a v práci je několikrát správně připomenut.

Druhou otázkou, které doktorandka v práci zabývá, je problém jedné obecné skutkové podstaty podvodu a několika speciálních případů, jako je tomu v platné právní úpravě, anebo zda bychom nevystačili s jednou skutkovou podstatou, která by případně byla doplněna judikaturou. Obě řešení jsou možná. Jak si možná pamětníci vzpomenou, skutečným důvodem zavedení speciálních případů podvodu úvěrového, dotačního a pojistného v roce 1997 do platné právní úpravy byla jen skutečnost, že se nedařilo prokázat podvodný úmysl pachatele podvodu. Proto byla zvolena současná koncepce tří speciálních podvodů. Můžeme si samozřejmě představit řadu dalších „speciálních podvodů,“ které bychom mohli mít v trestním zákoníku, například podvod fakturační, podvod při zadávání veřejných zakázek, podvod při neoprávněném odběru energií nebo dnes aktuální podvody v systému veřejného zdravotního pojištění. Možná by některé z těchto případů mohly být uvedeny jako okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby podle současné právní úpravy. Marginalizace podvodných jednání do zvláštních typů podvodu totiž vede mimo jiné k tomu, že čas od času

se objevují návrhy, aby ten či onen způsob podvodných jednání byl uveden jako zvláštní trestný čin (v nedávné době se to týkalo například podvodných jednání při „stáčení“ tachometru v automobilech).

III.

Závěrem shrnuji: Rigorózní práce Mgr. Lucie Medové je plně způsobilým podkladem pro ústní obhajobu. Autorka v práci prokázala schopnost napsat odborně bezchybný text, schopnost vystihnout aplikační problémy současné praxe i schopnost formulovat kvalifikované návrhy ke zdokonalení platné právní úpravy.

Při ústní obhajobě doporučuji, aby se rigorozantka vyjádřila k otázce: Jedna obecná skutková podstata podvodu v trestním zákoníku, anebo pluralita podvodných jednání jako několik speciálních trestných činů?

V Praze 20. 4. 2024

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.,
pověřený akademický pracovník